

Psicologia del Treball

2014/2015

Codi: 102588

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	1

Professor de contacte

Nom: Josep Maria Blanch Ribas

Correu electrònic: JosepMaria.Blanch@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És una assignatura de quart curs, que pressuposa la prèvia adquisició de coneixements i perspectives aportats pel conjunt dels cursos anteriors, especialment per assignatures com Dimensió social de la persona, Influència social i grups i Psicologia social del món contemporani.

Objectius

Contextualització:

L'assignatura parteix de l'estudi del concepte de treball com a fenomen socioeconòmic, històric i cultural, de les modalitats més significatives d'aquest tipus d'activitat humana, de les seves dimensions (des d'una perspectiva interdisciplinària i de múltiples nivells d'anàlisi), de les seves divisions (tècnica, social, de gènere, etc.), de les seves condicions de realització (físiques, socials, contractuals, etc.), dels seus significats i sentits i de les seves formes d'organització.

La relació de la situació ocupacional (ocupació, atur i subocupació) amb el benestar psicològic ocupa una part central de la matèria. Per a això, es resumeix l'evidència empírica acumulada per la investigació científica sobre determinats efectes econòmics, sociopolítics i psicosocials de l'experiència laboral, de les variables que els modulen i dels marcs teòrics que els fan comprensibles. Sobre aquesta base, es tracta dels factors de risc psicosocial inherents a les condicions de treball i a les formes d'organització i de gestió del mateix, que estan en l'origen d'algunes epidèmies psicosocials emergents en els camps de la salut i de la qualitat de vida laborals. En tots els casos, es tracta de caracteritzar cada problemàtica, de descriure les seves circumstàncies d'aparició i d'analitzar possibles formes de prevenir-la.

Objectius formatius:

- Familiaritzar amb l'estudi interdisciplinari del món del treball i de les experiències i relacions que implica.
- Analitzar la dimensió psicosocial del treball i de l'experiència laboral.
- Esquematitzar els desenvolupaments teòrics sobre treball, ocupació, desocupació i subocupació.
- Descriure el caràcter socio-històric i cultural dels fenòmens i processos laborals.
- Familiaritzar amb enfocaments teòrics i desenvolupaments empírics rellevants en el camp de la prevenció de riscos psicosocials en el treball.

Objectius d'aprenentatge:

- Manejar el vocabulari bàsic i les categories d'anàlisi i intervenció en l'àmbit de la psicologia social aplicada al treball i a les relacions laborals.
- Descriure el desenvolupament sociohistòric del treball i de les relacions laborals.
- Reconèixer la construcció del treball com a categoria central de la subjectivitat.
- Explicar l'impacte psicosocial de la situació ocupacional i de les condicions de treball.
- Discutir aspectes epistemològics, teòrics, ètics i metodològics de la investigació i intervenció psicosocial en l'àmbit del treball i de la seva organització.
- Identificar diferents tipus de factors de risc psicosocial en l'entorn laboral contemporani.
- Descriure i valorar l'impacte psicosocial dels diferents tipus de factors de risc analitzats.

Competències

- Aplicar estratègies i mètodes d'intervenció directes sobre els contextos: construcció d'escenaris saludables, etc.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Definir els objectius i elaborar el pla d'intervenció en funció del propòsit d'aquesta intervenció (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament).
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Participar activament en la configuració de les normes socials, professionals i ètiques en les activitats relacionades amb la professió.
- Reconèixer els determinants i els factors de risc per a la salut, i també la interacció entre la persona i el seu entorn físic i social.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar els continguts i metodologia de comunicació a situacions diverses.
2. Coordinar les accions i els agents implicats en la intervenció.
3. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
4. Desenvolupar estratègies d'intervenció preventives en l'àmbit de la salut laboral.
5. Desenvolupar tècniques dirigides a la mediació, la negociació i la resolució de conflictes.
6. Identificar les variables que intervenen en els riscos psicosocials.
7. Organitzar i aplicar el pla d'intervenció.
8. Participar activament en la configuració de les normes socials, professionals i ètiques en les activitats relacionades amb la professió.
9. Planificar accions i recursos necessaris per a la intervenció.
10. Reconèixer els indicadors d'un mal disseny de llocs de treball.
11. Relacionar els factors organitzacionals amb les necessitats personals.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
13. Utilitzar la terminologia adequada a les persones amb qui s'interactua

Continguts

1. Psicologia del Treball com a disciplina i com a professió. Concepte de Treball. Modalitats i dimensions.
2. Psicologia Social del Treball. Ètica, significat i valor del Treball. Construcció sociocultural de la subjectivitat laboral.
3. Psicologia del Personal Treballador. Motivació i rendiment laborals. Anàlisi de llocs i gestió de competències.
4. Sociopsicologia de l'Entorn de Treball. Condicions, Divisions i Organització del Treball. Tipologies de situació ocupacional.
5. Treballar i Benestar. Funcions i disfuncions de l'ocupació, l'atur i la subocupació. Estudis empírics i models teòrics.

6. Qualitat de Vida, Salut i Benestar laborals. Metamorfosi del treball i factors de risc psicosocial.

Metodologia

Les activitats dirigides de l'assignatura s'imparteixen en grups grans (12 sessions) i petits (6 sessions), sempre en sessions de 2 hores. El seu desenvolupament combina els següents recursos didàctics:

- Les 12 sessions amb grups grans amb format de classe magistral (amb suport multimèdia).
- 2 de les que es facin amb grups petits consistiran en discussió a l'aula de material teòric de suport prèviament distribuït.
- I a les altres 4 sessions amb grups petits es tractarà de reflexionar i de debatre sobre casos pràctics i sobre aspectes epistemològics i metodològics de la recerca en la disciplina.

Les activitats supervisades, a nivell grupal i individual, tractaran concretament sobre qüestions associades al disseny i a la realització dels treballs grupal i individual.

Les activitats autònomes consistiran en revisió individual de material bibliogràfic i documental, que donarà lloc a la realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums, que seran utilitzats posteriorment en els treballs individual i grupal.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
D1. Classe magistral	24	0,96	2, 4, 7, 9, 10, 11
D2. Sessions grups aula	12	0,48	5, 8
Tipus: Supervisades			
S1. Supervisió grupal	10	0,4	1, 12
S2. Tutoria individual	4	0,16	3
Tipus: Autònomes			
A1. Revisió individual de literatura	25	1	3
A1. Treball individual	33	1,32	3, 13
A2. Treball Grupal	40	1,6	12, 13

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant les següents proves:

- 1. Treball escrit individual(40% nota). Prova en forma d'exercici escrit consistent en una sèrie de 4 preguntes obertes sobre la matèria general del curs. No serà un test de memòria, sinó de comprensió teòrica, d'imaginació pràctica i de rigor metodològic.
- 2. Treball de grup (30% nota): Participació en grup en un estudi empíric relacionat amb la temàtica i l'enfocament del curs, del que se'n farà un informe final.
- 3. Treball individual (30% nota): sobre el procés i el resultat del treball teòric i empíric realitzat en el curs.

Assignatura Superada: Evidència de l'assoliment de les competències avaluades a les 3 proves amb una nota igual o superior a 5 en cadascuna d'elles.

No presentat: Qualificació de qui no hagi participat en cap de les 3 activitats avaluades o bé que no hagi presentat el treball escrit individual.

Presentat No aprovat: Qualificació de qui no hagi assolit la nota mínima de 5 en alguna de les 3 activitats avaluades.

Reavaluació: Podrà optar-hi qui, havent participat en les 3 activitats avaluades, en alguna o algunes d'elles n'hagi assolit una nota compresa entre 4 i 5.

Situacions especials:

Les situacions individuals que hagin comportat problemes de seguiment d'alguna part del curs (per raons de salut, laborals, etc.) seran ateses i resoltes en funció de la combinació de les seves circumstàncies específiques.

Un treball que mostri evidències de "còpia" (plagi) obtindrà una nota de "0".

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
AV3. Prova escrita individual	40	2	0,08	2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11
AV3. Treball individual	30	0	0	3, 12
Av2. Treball grupal	30	0	0	1, 5, 8, 13

Bibliografia

Fonts d'informació bàsica

Alcover, C. M. Martínez, D. Rodríguez, F. & Domínguez, R. (2004). *Introducción a la Psicología del Trabajo*. Madrid: McGraw-Hill.

Blanch, J. M. (2012). *Trabajar y Bienestar*. Barcelona: UOC.

Blanch, J. M. (Coord.) (2003). *Teoría de las Relaciones Laborales*. Vol.1. Fundamentos. Vol 2. Desafíos. Barcelona: Editorial UOC.

Borman, W. C. Ilgen, D. R & Klimoski, R. J. (Eds.). (2003). *Handbook of Psychology*. Vol. 12: Industrial and Organizational Psychology. New York: Wiley & Sons.

Chmiel, N. (2000). (Ed.). *Introduction to Work and Organizational Psychology. A European Perspective*. Oxford: Blackwell.

Cooper, C. L. & Locke, E. (Eds.). (2000). *Industrial and Organizational Psychology: Linking Theory and Practice*. Oxford: Blackwell.

Cooper, C. L. & Robertson, I. T. (Eds.). (2004). *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, Vol.19. Chichester: Wiley & Sons.

Doyle, C. E. (2003). *Work and Organizational Psychology*. Hove: Psychology Press.

Garrido, A. (coord.). (2004). *Sociopsicología del Trabajo*. Barcelona: Editorial UOC.

Köhler, H. & Martín, A. (2005). *Manual de sociología del trabajo y de las relaciones laborales*. Madrid: Delta.

Martín-Quirós, M.A. y Zarco, V. (2009). Psicología del Trabajo, de las Organizaciones y de los Recursos Humanos. Madrid: Pirámide.

Muchinsky, P. M. (2000). Psicología Aplicada al Trabajo: una Introducción a la Psicología Industrial y Organizacional. Madrid: Paraninfo, 2001.

Salanova, M. (Ed.).(2009). Psicología de la salud ocupacional. Madrid: Síntesis.

Salanova, M. & Schaufeli, W. (2009). El engagement en el trabajo. Madrid: Alianza.

Warr, P. (2007). Work, Happiness and Unhappiness. Mahwah, NJ: LEA.

Fonts d'informació especialitzada

Revistes

Archivos de Prevención de Riesgos Laborales

European Journal of Work and Organizational Psychology

International Journal of Organisational Behavior

Journal of Occupational Health Psychology

Journal of Organizational Behavior

Revista de Psicología del Trabajo y las Organizaciones. Journal of Work and Organizational Psychology

Institucions

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
<http://www.eurofound.europa.eu/publications>

International Labour Organization (ILO). <http://www.ilo.org/global/publications>

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo <http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem>

Ministerio de Trabajo e Inmigración: <http://www.mtin.es>

Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales <http://www.mtas.es>

European Agency for Safety and Health at Work. <http://osha.europa.eu/publications>

U.S. Department of Labor Office of the Assistant Secretary. Occupational Safety and Health Administration.
<http://www.osha.gov/>

Society for Industrial and Organizational Psychology (SIOP). www.siop.org/gtp/ Association of Work and Organizational Psychology (EAWOP). <http://www.eawop.org/web/European>